

De kraanvogel

Een magische vogel

Met gespitste oren en een stijve nek naar de hemel turen: de kraanvogel trek is weer in volle gang. Wie ze ziet overvliegen is een geluksvogel.

De grote verhuizing

Een unieke ervaring, uitzonderlijk, wauw-gevoel, magisch ... volg #kraanvogels op Twitter en je ziet hoe deze herfst de kraanvogelkoorts weer toeslaat. Mensen delen hun waarnemingen en de gevoelens die deze teweegbrengen. Kraanvogels broeden in Scandinavië en trekken in het najaar over ons land. De winter brengen ze door in warmere oorden van Zuid-Europa en Noordelijk Afrika. In het voorjaar keren ze hun vliegkoers honderdtachtig graden om. Het aantal kraanvogels dat over West-Europa trekt, bedraagt ongeveer driehonderd-duizend. Tijdens de volksverhuizing wijken vooral bij sterke oostenwind soms tienduizenden vogels van de hoofdroute af. In strakke V-formaties, golvende slierten of gewoon rommelig door elkaar heen, doorklieven de kraanvogels in grotere en kleinere groepjes het oostelijk deel van ons luchtruim. Mochten ze zo hoog vliegen dat je ze nauwelijks herkent, dan verraden kraanvogels zich met hun fiere getrompetter, een onvergetelijk geluid. Oktober is de beste tijd om kraanvogels tijdens de najaarstrek te spotten.

Comeback van de kraanvogel

Tot de middeleeuwen was de kraanvogel als broedvogel hier een gewone verschijning. Daarna verdween hij, onder meer door de achteruitgang van zijn favoriete leefomgeving: hoogveen. Sinds het begin van deze eeuw weet de kraanvogel ons land weer te vinden om zijn jongen groot te brengen. Op 8 mei 2001 kroop sinds lange tijd een kraanvogel-kuiken uit het ei, in het Fochteloërveen – op de grens tussen Friesland en Drenthe. Sindsdien komen er ieder jaar broedende paartjes bij, ook op andere plekken waar ze aan hun trekken komen. De kraanvogel is in Nederland een beschermde inheemse diersoort.

Om te broeden hebben kraanvogels veel ruimte nodig en kniediep water waarin ze hun nesten bouwen. Dat zijn zelfgemaakte eilandjes, bij voorkeur in moerasgebieden maar ook in elzenbroekbossen en natte graslanden. De eilandnesten zijn veilig voor rovers zoals vossen. Zodra na dertig dagen broeden de jongen uitkomen, verlaten ze meteen het nest. De donzige kuikens groeien op met een menu van kikkers en insecten. Hun eerste vliegproeven doen ze als ze zo'n negen weken oud zijn.

Geluksbrenger

Volgens Japanse tradities is de kraanvogel een boodschapper van geluk. Wie duizend kraanvogels vouwt van papier, zal het niet ontbreken aan gezondheid. Bij ons spreken kraanvogels eveneens tot de verbeelding. Hun elegante balts, waarbij mannetje en vrouwtje halsreikend en met opgedofte verentooi elkaar dansend en luid roepend het hof maken, is een uiterst romantisch schouwspel. Beide partners zien er hetzelfde uit. Hun blauwgrijze verenkleed wordt doorbroken door twee opvallende kenmerken:

een kale rode vlek boven op de kop en staartveren die aan een struisvogel doen denken. In de lucht onderscheid je een kraanvogel van een blauwe reiger door de uitgestrekte nek, de reiger trekt zijn nek in tijdens het vliegen. Met zijn regelmatige, krachtige vleugelslag straalt de kraanvogel een zelfverzekerde rust uit.

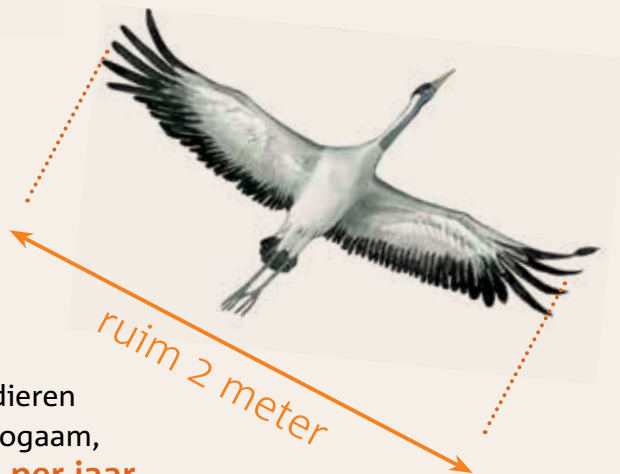

Bijtanken en uitrusten

Voor kraanvogels op doortocht is Nederland een pleisterplaats. Ze strijken neer in gebieden met heide en hoogveen om uit te rusten, bijvoorbeeld op het Dwingelderveld en in de Peel. Ze hebben voorkeur voor stilte en laten zich bij verstoring makkelijk weggagen. Tijdens hun pitstop doen de kraanvogels zich op aangrenzende landbouwgronden tegoed aan oogstresten van bijvoorbeeld maïs, graan en aardappels. Bedachtzaam en met hoog opgetrokken poten lopen ze rond terwijl ze hier en daar met hun grote snavel iets eetbaars van de grond oppikken. Slapen doen kraanvogels bij voorkeur bij vennen en ondiepe plassen. Wanneer ze voldoende zijn bijgekomen vervolgen ze hun reis.

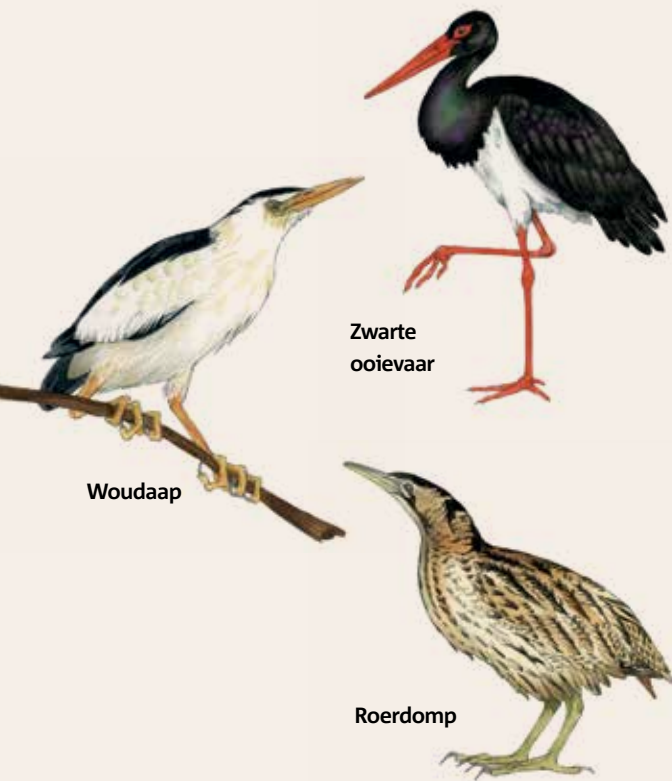
Weetjes

1. Gewicht: **ca. 7 kg** - bijna twee keer zo zwaar als een gemiddelde kat
2. Spanwijdte: **ruim 2 meter**
3. Hoogte: **maximaal 1,2 meter**
4. Voedsel: in de winter voornamelijk **plantenmateriaal** (oogstresten); in het broedseizoen ook insecten, kikkers en knaagdieren
5. Voortplanting: geslachtsrijp vanaf 3 jaar, monogaam, keert terug naar eerdere broedplek; **1 legsel per jaar, meestal 2 eieren**

Kraanvogelreservaat

Dat de kraanvogel hier langzaam maar zeker als broedvogel terugkeert, gebeurt niet vanzelf. Samen met andere natuurbeschermingsorganisaties spant Staatsbosbeheer zich met allerlei maatregelen hiervoor in. Groot voorbeeld is 'The Dutch Crane Resort', een project dat het Fochteloërveen nog aantrekkelijker moet maken voor kraanvogels. Het Fochteloërveen is een van de weinige gebieden in ons land met levend hoogveen: dikke pakketten veenmos die zich als een spons volzuigen met regenwater en daarmee de natte omgeving creëren die kraanvogels nodig hebben. Van het herstel van natte natuurgebieden zoals het Fochteloërveen profiteren naast kraanvogels ook andere vogelsoorten, zoals de roerdomp, zwarte ooievaar en woudaap. Vanwege de beschermde status van de kraanvogel worden plekken waar ze broeden of slapen aangewezen als Natura 2000-gebied. Daarmee maken ze deel uit van een Europees netwerk van natuurgebieden waarvoor speciale regels gelden die ten goede komen aan de natuur. Intussen zijn broedende kraanvogels behalve in Friesland en Drenthe ook te vinden in Overijssel en Gelderland. Het lijkt erop dat de soort alle nieuwe kansen met beide vleugels aangrijpt.

buiten
kansje

6x fotoboek

Trek je deze herfst met je camera de natuur in om vogels te schieten, dan is het boek *Birdpix 7 – de 77 meest fotogenieke vogels van Nederland* een mooie inspiratiebron. We geven 6 exemplaren weg. Om kans te maken surf je naar www.staatsbosbeheer.nl/birdpixboek. Deze actie geldt t/m 6 november 2017.